

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ILMASTOSUUNNITELMAA TÄYDENTÄVÄ MATERIAALI

Luumäki

Esipuhe

Luumäen kunnan ilmastosuunnitelma on laadittu vuosien 2023-2025 aikana. Työtä koordinoi Etelä-Karjalan liitto. Ilmastosuunnitelmien laatimiseen saatiin ympäristöministeriön myöntämä valtionavustus. Ilmastosuunnitelman sisältö noudattaa ilmastolain (423/2022) § 14a mukaisia vaatimuksia.

Ilmastosuunnitelmatyön aikana osallistettiin laajasti Luumäen kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia, nuoria ja alueen muita toimijoita. Yhteistyötä tehtiin Etelä-Karjalan muiden kuntien, alueella käynnissä olevien ilmastohankkeiden ja aiheen asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Suunnitelma laadittiin samanaikaisesti viiden muun Etelä-Karjalan kunnan kanssa (Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Lemi, Taipalsaari). Prosessin aikana kokoontui säännöllisesti kuntien edustajista koostuva ilmastosuunnittelun työryhmä, jossa myös Savitaipale oli mukana.

Tässä taustamateriaalissa esitellään osallistamisen lisäksi suunnitelmatyöhön vaikuttaneet viime vuosien aikana Etelä-Karjalan alueella laaditut, teemaan kytkeytyvät suunnitelmat ja selvitykset. Lisäksi luodaan katsaus kunnan nykytilaan, jonka pohjalta ilmastosuunnitelmatyöhön lähdettiin ja lopuksi esitellään hankkeen aikana tehdyt osallistamistoimet sekä viestintä.

Ilmastosuunnitelman kuvituksesta vastaavat Luumäen Taavetin koulun 7. ja 9. luokkien oppilaat. Kuvitus on laadittu otsikolla *"Mikä kotikuntani luonnossa on parasta ja mikä puolestaan herättää huoleni?"*

Sisällysluettelo

- 1) [Luumäen ympäristöohjelma](#)
- 2) [Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040](#)
- 3) [Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2023](#)
- 4) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys 2023
- 5) [Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartta](#)
- 6) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)
- 7) Päästöskenaario / syksy 2023

- 8) Nykytilanteen kartoitus
- 9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä
- 10) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

1) Luumäen ympäristöohjelma

- Luumäen kunnalle on laadittu [ympäristöohjelma](#) osana EAKR-rahoitteista Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma –hanketta vuosina 2015-2016.
- Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden positiiviseen keskittyen.
- Ympäristöohjelmassa hyväksytyt tavoitteet ja toimenpiteet tukevat suoraan useita ilmastosuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

2) Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040

- [Etelä-Karjalan liikennestrategia](#) laadittiin edellisen kerran vuonna 2020. Liikennestrategian laatimisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan), joiden vuoksi strategian päivittäminen on ollut tarpeellista.
- Visio 2040: Etelä-Karjalan liikennejärjestelmä mahdollistaa maakunnassa sijaitsevien tuotantolaitosten, yritysten ja palveluntuottajien kuljetusketjujen kustannustehokkaat ja luotettavat yhteydet maitse ja vesitse.
- Tiedon hyödyntäminen, liikenneyhteydet ja toimiva julkinen liikenne tukevat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta, ihmisten hyvinvointia, opiskelua, työssäkäyntiä, matkailua, yritysten kilpailukykyä ja maakunnan elinvoimaa.
- **Maakunnan liikennejärjestelmä edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti kestäviin liikkumistapoihin tukeutuen sekä mahdollistaa sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Rataverkko mahdollistaa sekä henkilö- että tavaraliikenteen palvelujen parantamisen ja lisäämisen.**
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan liikennestrategian 2040 mukaisia.

3) Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma

- [Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelman](#) tavoitteena on lisätä aktiivisen liikkumisen suosiota Taipalsaaren, Savitaipaleen, Lemin ja Luumäen kunnissa. Edistämishjelma sisältää seudulliset jalankulun ja pyöräliikenteen vision ja tavoitteet, joiden mukaan on laadittu toimenpideohjelma. Toimenpideohjelmassa on esitetty kokonaisvaltaiset toimenpiteet ihmisten asenteisiin ja tottumuksiin vaikuttamisesta aina liikenneympäristön ja maankäytön kehittämiseen. Toimenpideohjelman avulla luodaan suuntaviivat tuleville vuosille kulkutapojen edistämiseksi liikenneympäristön ja palveluiden kehittämisen, viestinnän ja muiden liikkumisen ohjauksen keinojen avulla. Työssä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kunnat sitoutuvat toimenpideohjelman toteuttamiseen ja seuraavat sen edistymistä.
- Luumäen visio Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelmassa: ” *Vahvistamme hyvinvointia. Kannustamme kuntalaisia liikkumaan. Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on tarjolla kaikenikäisille.* ” *Panostamme sujuviin liikenneyhteyksiin. Pidämme asuinympäristön viihtyisänä.* ”
- Länsi-Saimaan jalankulun ja pyöräliikenteen edistämishjelma tukee Etelä-Karjalan liikennestrategian tavoitteita kestävän liikkumisen edistämiseksi: *Lisätään jalankulkua, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä uusia liikkumispalveluja edistäviä toimintatapoja, rahoitusta ja toimenpiteitä kaupungeissa ja kehittyvissä taajamissa.*

4) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys

- Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Tarkasteltavia käyttövoimia olivat sähkö, biokaasu ja vety.
- Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat [valmiusanalyysi](#), [ohjekirja](#) ja [jakeluasemasuunnitelma](#).
- Ohjekirja on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen jakeluasemasuunnitelma huomioitiin ilmastosuunnitelman toimenpiteiden laatimisessa.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen ehdotukset uusista lataus- ja tankkausasemista Luumäelle

Ehdotetut sijainnit on laadittu haastatteluilla kootun alustavan kohdelistan ja sen lisäksi tehdyn pisteytyksen perusteella.

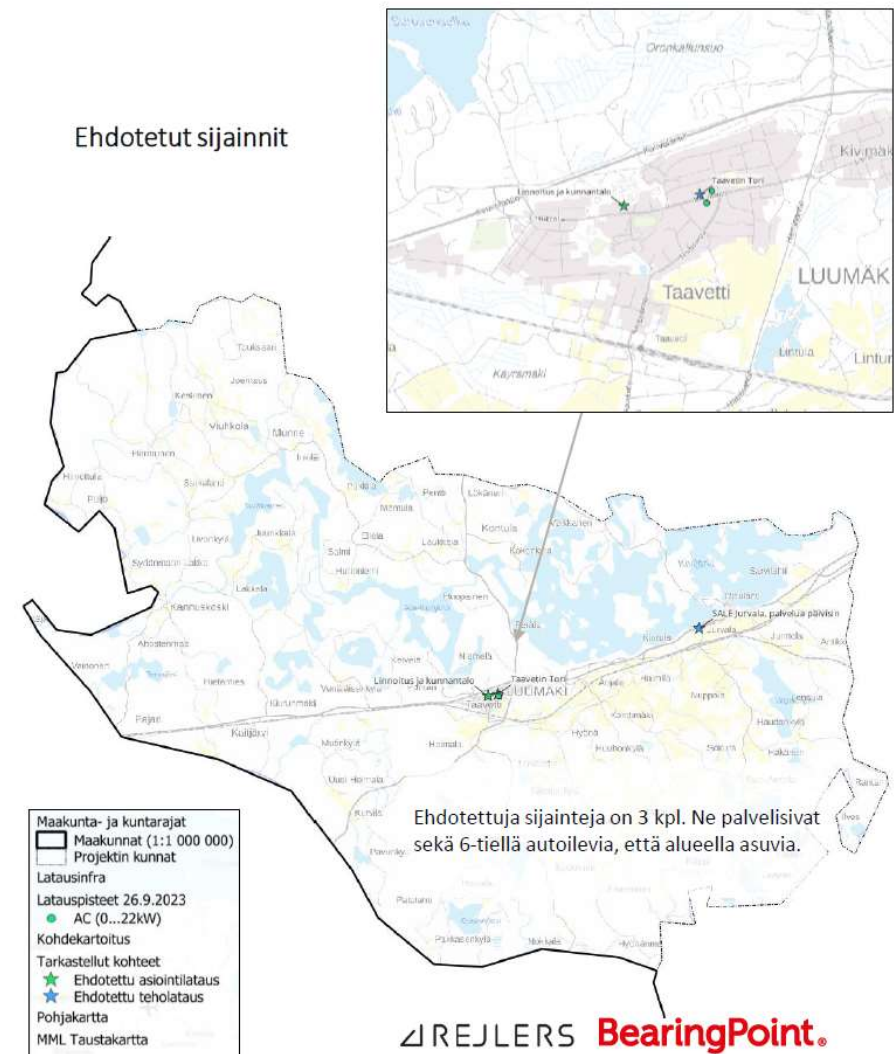
Luumäelle ehdotetaan selvityksessä (* kolmea uutta sähköauton latauspistettä, mitkä palvelisivat sekä 6-tiellä autoilevia että alueella asuvia:

- Taavetin tori (useampi latauspiste, joista yksi tehollataus)
- Linnoitus ja kunnantalo (asiointilataus)
- Jurvalan Sale (asiointilataus)

Erityisesti Jurvalan alueella saavutettavuus paranisi ehdotettujen sijaintien myötä

6-tien alueella saavutettavuus on vähintään 15 minuuttia koko läntisen Etelä-Karjalan alueella.

(* Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat valmiusanalyysi, ohjekirja ja jakeluasemasuunnitelma. [Ohjekirja](#) on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.

5) Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartta

- [Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartassa](#) on määritelty maakunnallisiksi kiertotalouden päämääriksi:
 - 1) Kestävä hyvinvointi, ei päästöjä, jätettä eikä ylikulutusta
 - 2) Ympäristöliiketoiminnan ja -työpaikkojen kasvu
 - 3) Ympäristö- ja kiertotalousosaamisen ja –koulutuksen vahvistaminen
- Kiertotaloudessa pyritään luomaan taloudellista arvoa aiempaa vähemmästä materiaalmäärästä sekä säilyttämään materiaalit ja niihin sitoutunut arvo taloudessa mahdollisimman pitkään.
- Kiertotaloudella tarkoitetaan materiaalitehokkuuden parantamista, tuotteiden eliniän pidentämistä tuotesuunnittelulla, kierrätyksen lisäämistä, tuotteiden sijasta palveluiden kuluttamista, ostamisen sijasta lainaamista, sekä jakamista ja korjaamista.
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartan mukaisia.

6) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)

- Etelä-Karjala on yksi HINKU-maakunnista ja tavoittelee 80 prosentin kasvihuonekaasupäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartan tavoitteena on muodostaa kuva maakunnan nykytilanteesta, tarjota skenaario päästöjenvähentämispolusta ja lisäksi kuvata tarvittavia maakunnallisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä ilmastotiekartta perustuu 2020-2021 laadittuun ensimmäiseen toimenpideohjelmaan, 2022-2023 laadittuihin kunnallisiin skenaarioihin ja keväällä 2024 pidettyihin teemakohtaisiin työpajoihin.
- Pääpaino Hiilineutraali Etelä-Karjala –tiekartassa on merkittävässä, kuntarajat ylittävissä toimenpiteissä. Maakunnan tiekartta toimii kokoavana ja siihen on kerätty eri alueellisten toimijoiden edistettäviä ja kuntien yhteistoiminnassa tehtäviä hankkeita.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala tiekarttaa käytetään tämän kuntakohtaisen ilmastosuunnitelman taustamateriaalina. Tiekartasta myös poimittiin kuntien ilmastosuunnitelmiin ehdotuksia kunnille osoitetuista toimenpiteistä.

7) Päästöskenaario / syksy 2023

Luumäellä ilmastotyöhön syvennyttiin laskemalla joulukuussa 2023 arvio päästökehityksestä tuleville vuosille. Skenaariossa tavoitteeksi asetettiin HINKU-maakunnan mukaisesti -80% päästövähennys.

Tavoiteskenaariossa päästiin -103,2 % päästövähennykseen (sis. päästöhyvitykset). Ilman päästöhyvityksiä päästiin -61,9 % päästövähennykseen. Luumäellä merkittävässä roolissa päästövähennyksissä näkyy tuulivoiman osuus, jota muissa Etelä-Karjalan kunnissa ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta lisätä.

Suurimmat vähennyspotentiaalit todettiin olevan rakennusten energiatehokkuudessa ja tieliikenteessä.

Maatalouden päästöissä on odotettavissa melko pieniä muutoksia tulevina vuosina. Maataloussektorilla tapahtuu kuitenkin paljon käytännön ilmastotyötä, jota pyritään nostamaan esiin ja tuomaan näkyväksi muun muassa alueella käynnistyvillä maaseutuyrittäjille suunnatuilla ilmastohankkeilla.

Laskenta perustuu Suomen ympäristökeskuksen [ALas-malliin](#) ja [Hinku-laskentasääntöihin](#).

LUUMÄKI 2007 - 2030	nimetön skenaario -103.2%	Vähennettävät päästöt (kuilu) -16.4 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus		-80.8%
 Tieliikenne		-66.3%
 Maatalous		-35.7%
 Muut sektorit		-55.4%
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		-29.2 kt CO ₂ e

LUUMÄKI 2007 - 2030	nimetön skenaario -61.9%	Vähennettävät päästöt (kuilu) 12.8 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus		-80.8%
 Tieliikenne		-66.3%
 Maatalous		-35.7%
 Muut sektorit		-55.4%
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		0.0 kt CO ₂ e

LUUMÄKI
2007 - 2030

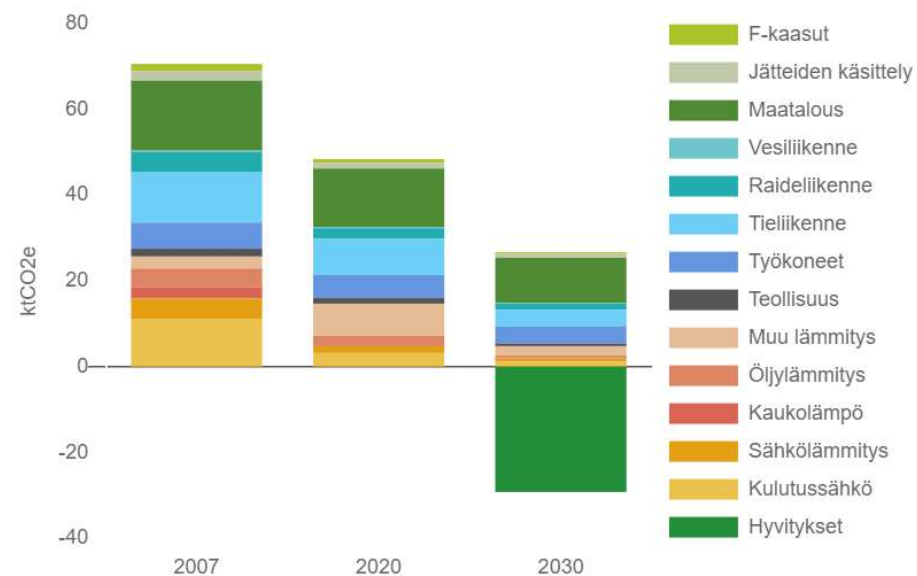
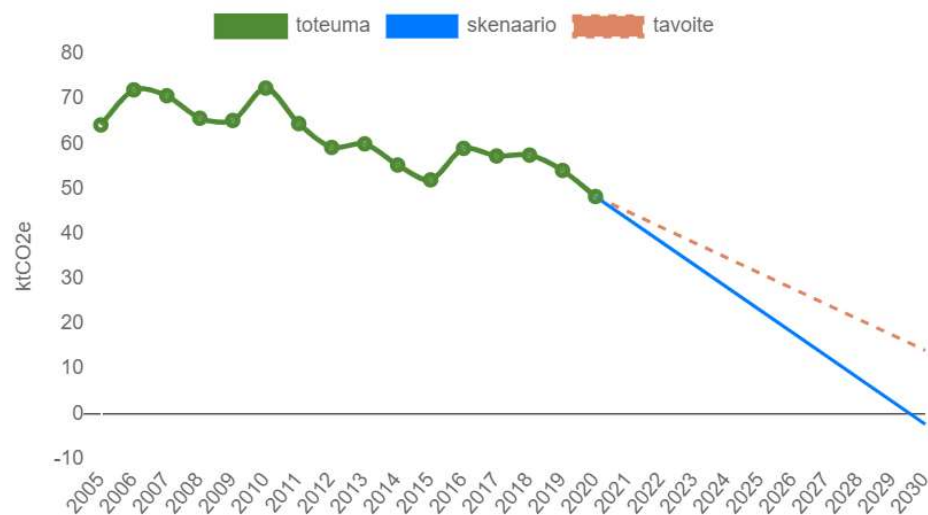
nimetön skenaario
-103.2%

Vähennettävät päästöt (kuilu)
-16.4 kt CO₂e

Skenaarion yhteenveto

Kokonaispäästöt

8) Nykytilan kartoitus sektoreittain

Nykytilan kartoitus sektoreittain on koottu prosessin aikana Luumäen kunnassa järjestettyjen tapaamisten ja työpajatilaisuuksien pohjalta.

- 8.1 Luumäki lukuina
- 8.2 Energian kulutus
- 8.3 Kestävä liikkuminen
- 8.4 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- 8.5 Metsät ja hiilinielut
- 8.6 Sopeutuminen ja varautuminen
- 8.7 Ilmastoviestintä
- 8.8 Vahvuuksia ja mahdollisia ilmastotyön painopisteitä

8.1 Luumäki lukuina

Asukasluku: 4421 (2022)

- Asuntokuntia 2375 kpl
- Taajama-aste 62,7 %

- Alle 15-vuotiaita 11,6 % väestöstä
- Yli 15-64 -vuotiaita 52,7 % väestöstä
- Yli 64-vuotiaita 35,7 % väestöstä

[Kuntien avainluvut | Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)

- Vapaa-ajan asuntoja 3260 kpl (2023)

[Kuntien vapaa-ajan asunnot \(stat.fi\)](#)

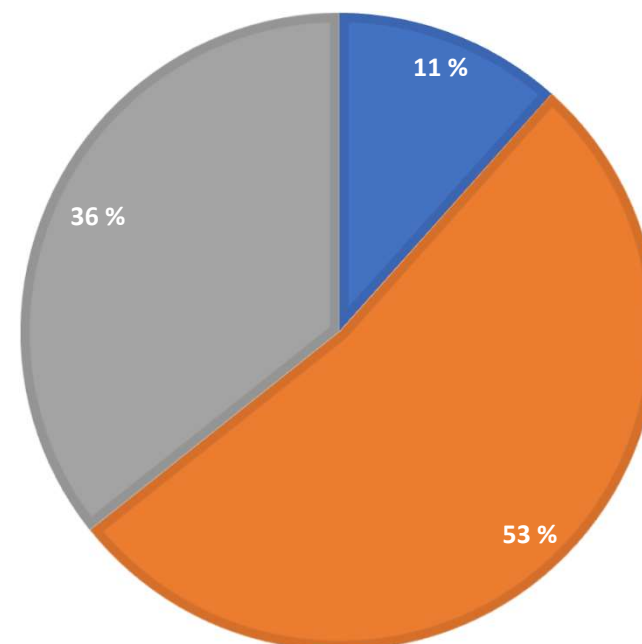
- Kokonaispinta-ala 859,83 km², josta 109,74 km² on vesistöjä

[Tilastot \(Maanmittauslaitos\)](#)

[Tilastot \(Järviwiki\)](#)

LUUMÄEN ASUKKAIDEN IKÄJAKAUMA

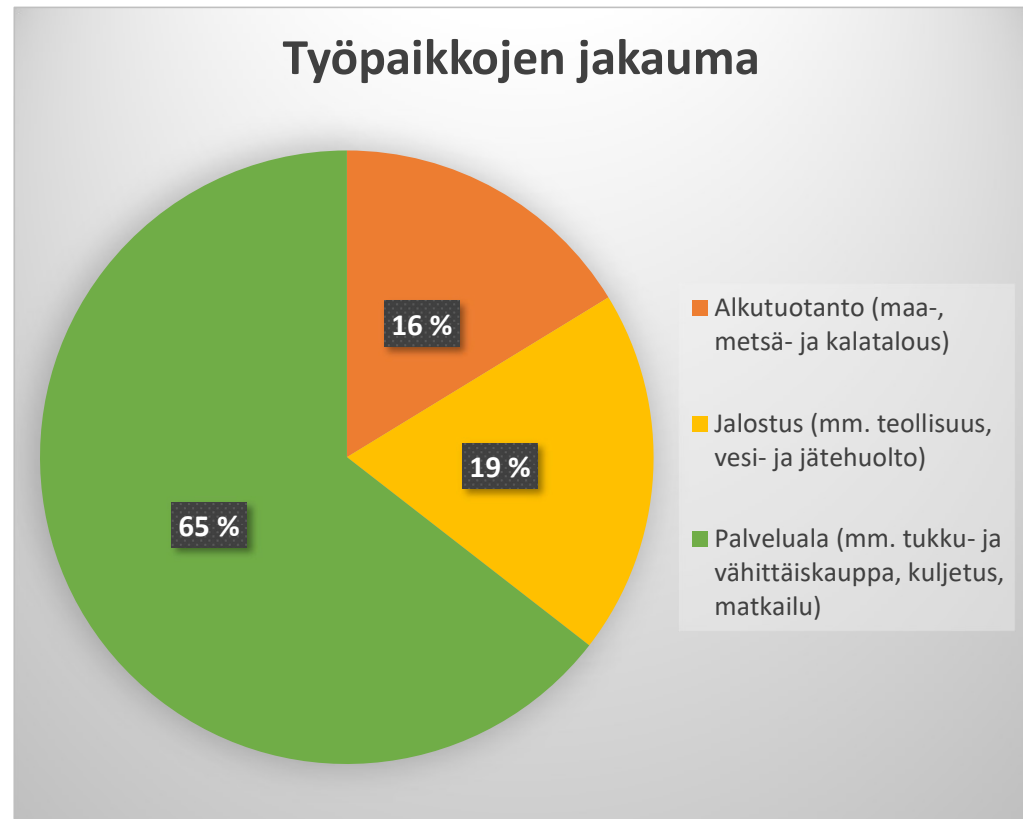
■ Alle 15-vuotiaita ■ 15-64 -vuotiaita ■ Yli 64-vuotiaita

Kunnan alueella olevien työpaikkojen jakauma

- Alueella olevat työpaikat 1198 kpl (2021)

[Kuntien avainluvut \(stat.fi\)](https://stat.fi)

8.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Organisaation oma energiantuotanto:

Vuonna 2016 otettu käyttöön biolämpölaitos. Lämpölaitoksella tuotetaan kaukolämpöä uusiutuvalla puuhakkeella. Kunnan rakennuksissa ei vielä toistaiseksi ole aurinkopaneeleita. Voisi olla kiinnostusta.

Kunnan omistamien kiinteistöjen energiatehokkuus:

Kaikki Luumäen kunnan omistamat rivitalot muutettiin vuonna 2022 kaukolämpöön ja niitä varten rakennutettiin oma kaukolämpölaitos. Kaukolämpöä saatavilla Taavetissa ja Jurvalassa. Myös kunnan kerrostalot ovat kaukolämmössä. Kunnalla yksi oma kiinteistö, joka on kaasulämmityksessä (Toukola).

Rakennusten energiakatselmuksent ja energiaremontit:

Uuden hyvinvointiaseman rakentamisessa huomioitu energiakysymykset. Muissakin rakennuksissa on paneuduttu energiansäästöön ja esim. lämpötilan säätöön. Ilmastointikoneiden mitoitus on käynnissä. Valaistuksen saneerauksia tulee tasaisin väliajoin muiden remonttien yhteydessä, esim. jäähalliin uusitaan kaikki vedet.

Valaistuksesta 100% uusittu ledeiksi viimeisen viiden vuoden aikana. Nykyisin älyohjattu säätö (toimivat valoantureiden mukaan).

8.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Kulutus ja kierrätys:

Kierrätyksessä olisi tehostamista.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet:

Sekä aurinko- että tuulivoimahankkeita on tulossa. Suurikankaan tuulivoimapuisto. YVA-käsittely ja kaavakäsittely käynnissä. Useita aurinkopuistohankkeita; toimijat ovat olleet kuntaan yhteydessä. Kunta päättää, tarvitaanko kaava vai voidaanko edetä suunnittelutarveratkaisulla. Palanutkangas: aurinkovoimahanke etenee, operaattori ja kunta tehneet jo sopimuksen. Kunta vuokrannut alueen. Siellä ruvetaan seuraavaksi tekemään kaavaa, ei riitä suunnittelutarveratkaisu. Toimija pyytää kuntaa tekemään kaavaa ja maksaa muutoksen, kunta tekee kaavan.

Koneet ja laitteet:

Vuonna 2024 ostettu akkukäyttöisiä työkaluja. Polttoainetrimmereitä ei enää ole käytössä. Polttoainelaskuja seurataan. On annettu opastusta käyttää biodieselä.

Vesihuolto:

Jätevedenpuhdistamoa saneerattu: UV-käsittely lisätty. Tällä hetkellä käynnissä jätevedenpuhdistamon toiminnan tarkastelu, jossa yhtenä toimenpiteenä energiakysymysten tarkastelu, selvitetty myös aurinkopaneelien mahdollisuutta.

8.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kuntaorganisaation yhteiskäyttöautot ja työsuhdepyörät:

Kunta on hankkinut 2 kpl kaasuautoja. Virka-aikana kunnan työntekijöiden käytössä, muina aikoina varattavissa (Omako). Kunnalla on pyöräetu. Kunta myös vuokraa/antaa lainaan polkupyöriä kirjastolla.

Kuntaorganisaation käytössä olevien ajoneuvojen käyttövoimat:

Kunnalla on yksi biokaasukäyttöinen pakettiauto. Toinen on uusi diesel-käyttöinen.

Sähköautojen latauspisteet ja biokaasuautojen tankkausasemat:

Sähköautojen latauspisteitä kunnalla ei ole yhtään omaa, mutta kunnassa on useita (esim. Satun Makiat). Kuntaa kiinnostaisi lisätä sähkölatauspisteitä. BIOGAS-tankkauspiste löytyy kunnasta.

8.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen:

Kunnassa on hyvä kevyen liikenteen verkko. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, 2023 valmistunut. Toteutetaan ja päivitetään.

Vesi- ja raideliikenne:

Seitsemän laituria/venesatamaa, laitureiden käyttöaste n. 90%, venepaikkoja yht. 121 + rantapaikkoja n. 40. Kivijärven veneilyreitti valmistunut 2020. Taajamajuna nähtäisiin Luumäellä todella tärkeänä edistysaskeleena.

Matkaketjut:

Yksi kappale polkupyöräparkkeja löytyy, on kirjastolla. Samassa paikassa myös sähköpolkupyörän latauspiste. Ajatuksissa lisätä esim. torille. Kunnassa on periaatteessa yhteys Karjalan radalla sijaitsevalle rautatieasemalle, mutta hieman haastavaa. Kunta panostaa paljon luontomatkailuun ja etenkin Väliväylän melontareittiin ja sen saavutettavuuteen.

Muut huomiot julkisesta liikenteestä:

Julkainen liikenne toimii huonosti Luumäen kannalta. Onnibus ei pysähdy Taavetissa, vaan Rantsilanmäellä. Joitain kaukoliikenteen vuoroja on tämän lisäksi. Luumäellä on kaksi asutuskeskustaa (Taavetti ja Jurvala). Tämä hankaloittaa bussiliikenteen toteutumista optimaalisesti. Bussit kulkevat 6-tietä pitkin.

8.4 Nykytila 2024: Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous

Lähi- ja kasvisruoka: Kotimaisuus tärkeä kriteeri, luomu- ja lähiruokaa suositetaan mahdollisuuksien mukaan. Viestinnän näkökulmasta kouluruokailu ja lasten syömiseen liittyvät asiat herättävät someinnon. Luumäellä toimii monta metsästysseuraa, toiminta on monipuolista, järjestävät eräviikkoja kouluilla jne. MTK järjestää kouluille tilavierailuja sekä Kokkaa kotimaista –kampanjan.

Ruokahävikki: Hävikin seuranta tehdään; mm. lautashävikkimittauksia yllättäen. Hävikkiruokaa myydään edullisesti kunnan työntekijöille.

Kunnan omistamat pellot, niiden käyttö: Kunta ei omista pelloja.

Kunnan ja maataloustuottajien välinen vuoropuhelu. Käydäänkö sitä? Onko tarvetta edistää?

Käydään vuoropuhelua, esim. Luumäen maataloustuottajien puheenjohtaja on Luumäen kunnan ympäristölautakunnan puheenjohtaja. Maaseututoimen, Luumäen kunnan ja LAB amk:n hankkeen maaseutuyrittäjille järjestämässä Muutos on mahdollisuus lounastapaamisessa tullaan myös palkitsemaan vuoden maaseutuyrittäjä. Paikallisia raaka-aineita hyödynnetään koululla kotitalouden opetuksessa.

8.5 Nykytila 2024: Metsät ja hiilinielut

Kunnan metsäpinta-ala (sis. Metsämaa, kitumaa ja tuottamaton metsämaa)

- Noin 60 608 ha
- Metsämaan osuus kunnan kokonaispinta-alasta 70,5 %

Kunnan omistamat metsät

Kunnan omistama metsäpinta-ala on yht. noin 1000 ha.

Kunnan omistusosuus (%) metsätalousmaasta: 1,8 %

Natura 2000 -verkostoon kuuluvia luonnonsuojelukohteita ovat Mustaksensuo, Hietamiehenmetsä sekä Someron lähteikkö ja suo. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita Luumäellä ovat esimerkiksi Salpalinjat ja presidentti Svinhufvudin kotitalo Kotkaniemi. Kunnassa on jatkuvasti tavoitteena lisätä suojelualueita, samoin toimii esim. Luumäen ev.lut. srk

Kunnan metsäsuunnitelman tilanne: Luumäen kunnan metsänhoitosuunnitelmasta vastaa Kaakon metsänhoitoyhdistys. Ilmasto- ja monimuotoisuusnäkökulmat otetaan metsien hoidossa huomioon. Metsäsuunnitelman päivittäminen ajankohtaista muutaman vuoden kuluttua.

Metsätilastot

[Tietoa metsien omistuksesta](#) | [Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](#)

[Tilastot](#) | [Maanmittauslaitos](#)

[Metsävarakarttojen ja kuntakohtaisten tilastojen menetelmäkuvaukset julkaistu](#) | [Luonnonvarakeskus \(luke.fi\)](#)

8.6 Nykytila 2024: Sopeutuminen ja varautuminen

Kunnassa tehdyt toimenpiteet ilmastonmuutoksen tai poikkeavien tilanteiden varalta

Haetaan hankerahoitusta esim. hulevesien kartoittamiseen ja hulevesisuunnitelman tekemiseen. Tehdään vieraslajien torjuntaa, kunta myös kannustaa asukkaita tähän.

Todettu, että ulkomaisissa niittysiemenseoksissa saattaa tulla mukana haitallisia vieraslajeja, kuten rikkakananhirssiä. Huolehdittava siitä, että käytetään kotimaisia niittysiemenseoksia.

8.7 Nykytila 2024: Ilmastoviestintä

Kunnan tekemän ilmastoviestinnän määrä ja laatu:

Kunnan viestintä on suunnitelmallista. Viestintäsuunnitelman ja -strategian mukaan toimitaan. Ilmastomuutokseen liittyvistä asioista tulee viestittyä harvemmin.

Käytetyt kanavat:

Internet-sivut, lehti-ilmoitukset, Kunnan Facebook-sivut, Instagram, Sähköposti, Infonäytöt

Toteuttajat:

Tiedottaja hoitaa käytännön viestintää.

8.8 Vahvuuksia ja mahdollisia ilmastotyön painopisteitä

- Vahva Luumäki-henki ja rakentava poliittinen Ilmapiiri
- Tuulivoiman tuotantomahdollisuus erityispiirre alueella
- Ilmastoviestintä tunnistettu selkeäksi ja hyväksi kehityskohteeksi
- Kuntaomisteinen lämpöyhtiö, uudistava asenne
- Kunnan toimijat ovat erittäin sitoutuneita ja motivoituneita tähän kysymykseen
- Henki ja yritys on korkealla tasolla, tiedotetaan ja osallistetaan yrittäjiä

Yhteenveto investointeja edellyttävistä toimenpiteistä

Energia

- Kehitetään kunnan kiinteistöjen lämmöntuotantoa edistään kunnan kaukolämpölaitosten siirtymää pois polttoon perustumattomista järjestelmistä → Ajankohtaista kun nykyiset hakekattilat tulevat käyttöikänsä päähän. Investointikustannukset lämpöyhtiölle.
- Panostetaan kunnan kiinteistöjen energiatehokkuuden kehittämiseen mm. älykkäillä ohjausjärjestelmillä sekä ilmastosuunnitelman että kiinteistöstrategian tavoitteita tukien. → Investoinnit ohjausjärjestelmiin maksavat tyypillisesti itsensä takaisin kohtuullisella aikavälillä.
- Lisätään aurinkoenergian tuotantoa erillisvoimaloissa sekä kunnan kiinteistöjen katoilla ja muissa rakenteissa toteutettujen selvitysten mukaisesti kannattaviin kohteisiin → Investointeihin tarjolla erilaisia rahoitusmalleja, vähentävät kulutaakkaa ostosähkön osalta.
- Kehitetään entisestään uudis-, saneeraus-, purku- ja infrahankkeita koskevia vähähiilisiä ja energiatehokkaita käytäntöjä sekä hankintakriteerejä → Potentiaalisia kustannussäästöjä esim. logistiikka- ja materiaalikustannuksiin

Liikenne

- Hankitaan kuntaan sähköautoja ja päästöttömiä kuljetuspalveluita → Välttämätön kustannus
- Kehitetään sähkölinja-autojen latausmahdollisuutta → Riippuu toteutetaanko kunnan omana hankkeena
- Toimeenpannaan pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelman mukaiset toimet kevyen liikenteen edistämiseksi → Suunnitelman mukaiset investointikustannukset
- Mahdollisesta sähköauton lataus julkisissa kiinteistöissä lainsäädännön mukaisesti → Kustannus riippuu toteutustavasta/ratkaisusta, mutta on lainsäädännön vuoksi välttämätön minimissäänkin.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeen aikana toteutettiin useita kyselyitä:
 - 1) kysely kuntien työntekijöille / syksy 2023
 - 2) kysely kuntien päättäjille / syksy 2023
 - 3) kysely kuntien viestinnästä vastaaville / talvi 2024
 - 4) kysely asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille / kesä 2024
 - 5) kysely yhdistyksille / kesä 2024
 - 7) kysely opetus- ja kasvatustyötä tekeville / syksy 2024
- Hankkeen aikana järjestettiin yhteistyössä CANEMURE-hankkeen kanssa neljä maakunnallista ilmastotyöpajaa + Follow up -tilaisuus, joihin kutsuttiin mukaan kuntien nimeämiä sidosryhmiä, mm. alueiden yrityksiä
- Toukokuussa 2024 järjestettiin [Ruokolahden STEP-opistolla Ilmasto- ja energiapäivä](#) laajan yhteistyökumppanijoukon kanssa
- Kuntien ilmastosuunnitteluhanke jalkautui kuntien kesätapahtumiin kesällä 2024 torikyselyllä sekä oman arjen ilmastovinkkaustehtävällä. Luumäellä oltiin kesätorin avajaistapahtumassa 18.5.2024 sekä Vallijamien toritapahtumassa 3.8.2024.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeessa järjestettiin yksi alustava ja kaksi varsinaista työpajakierrosta. Alustavassa työpajassa tutustuttiin kunnan päästöjen muodostumiseen ja tehtiin skenaarioita siitä, kuinka päästöjä olisi mahdollista vähentää. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseen tähtääviin, *Energia ja liikenne* sekä *Maatalous, metsät ja hiilinielut* -työpajakierroksille kuntia kannustettiin kutsumaan haluamiaan sidosryhmiä mukaan. Hyvän vuoropuhelun ja yhteistyön lisäämiseksi työpajoihin kutsuttiin myös asiantuntijaorganisaatioiden edustajia.
- Syksyllä 2024 ilmastosuunnittelukuntien kouluilla toteutettiin nuorten ilmastopäiväkiertue yhteistyössä laajan yhteistyökumppaniverkoston kanssa. Ilmastopäivään osallistuivat 1.-9. luokkien oppilaat ja joissain kunnissa myös lukiolaiset. Luumäellä nuorten ilmastopäivä järjestettiin 12.9.2024 ja tilaisuuteen osallistui yläkoulu.
- Ilmastosuunnittelutyön etenemistä seurattiin kuntien ilmastosuunnitelmatyöryhmässä, johon oli nimetty edustaja/edustajat jokaisesta mukana olevasta kunnasta. Työryhmään kutsuttiin vierailevia puhujia kulloinkin ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Työryhmälle välitettiin myös koko hankkeen ajan tietoa teemaan liittyvistä ajankohtaisista tilaisuuksista, koulutuksista, rahoitusmahdollisuuksia, ym.
- Helmikuussa 2024 ja 2025 osallistuttiin [Itä-Suomen ilmastokonferenssin](#) järjestelyihin. Vuonna 2025 Itä-Suomen ilmastokonferenssi järjestetään Etelä-Karjalassa, Imatralla. Tämän perinteeksi muodostuneen tapahtuman kohderyhmää ovat erityisesti kunnat.

9) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Kuntien ilmastosuunnitteluhankkeen aikana viestintää ja osallistamista toteutettiin sekä Etelä-Karjalan liiton ja hankkeen edetessä yhä enemmän myös kuntien toimesta.
- Hankkeen projektipäällikkö kirjoitti säännöllisesti Etelä-Karjalan liiton nettisivuille artikkeleita työn edistymisestä ja linkitti nämä myös kuntiin. Lisäksi yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ilmastoasiantuntijan kanssa laadittiin yleisesti projektia koskevia artikkeleita/tiedotteita. Asukaskyselyn tuloksista laadittiin yhteenveto ja kuntakohtaiset artikkelit.
 - [Ilmastosuunnitelmatyö käynnistyi Etelä-Karjalan kunnissa](#) 6.11.2023
 - [Taustaselvitystä, skenaarioita ja yhteistyötä ilmastotyössä](#) 7.2.2024
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssissa saatiin työkaluja hiilineutraaliuden tavoitteluun](#) 26.2.2024 / ELY
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssi, maakunnallisia ilmastotyöpajoja ja aktivointia](#) 3.5.2024
 - [Etelä-Karjalan kunnissa tehdään suunnitelmallista ilmastotyötä](#) 10.6.2024
 - [Torilla, tapahtumissa ja työpajoissa tavattiin kesän aikana ilmastotyössä](#) 1.10.2024
- SYKE:n tuottamia, kunnan ilmastotyöstä viestivät animaatiopohjat työstettiin kuntien käyttöön syksyllä 2024.

10) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Kouluttajana toimi pitkän linjan viestinnän ammattilainen Tiina Hosiokoski (SEK Comms). Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä. Kunnat saivat koulutuksessa käyttöönsä ja työstettäväkseen ilmastoviestintäsuunnitelman pohjan.

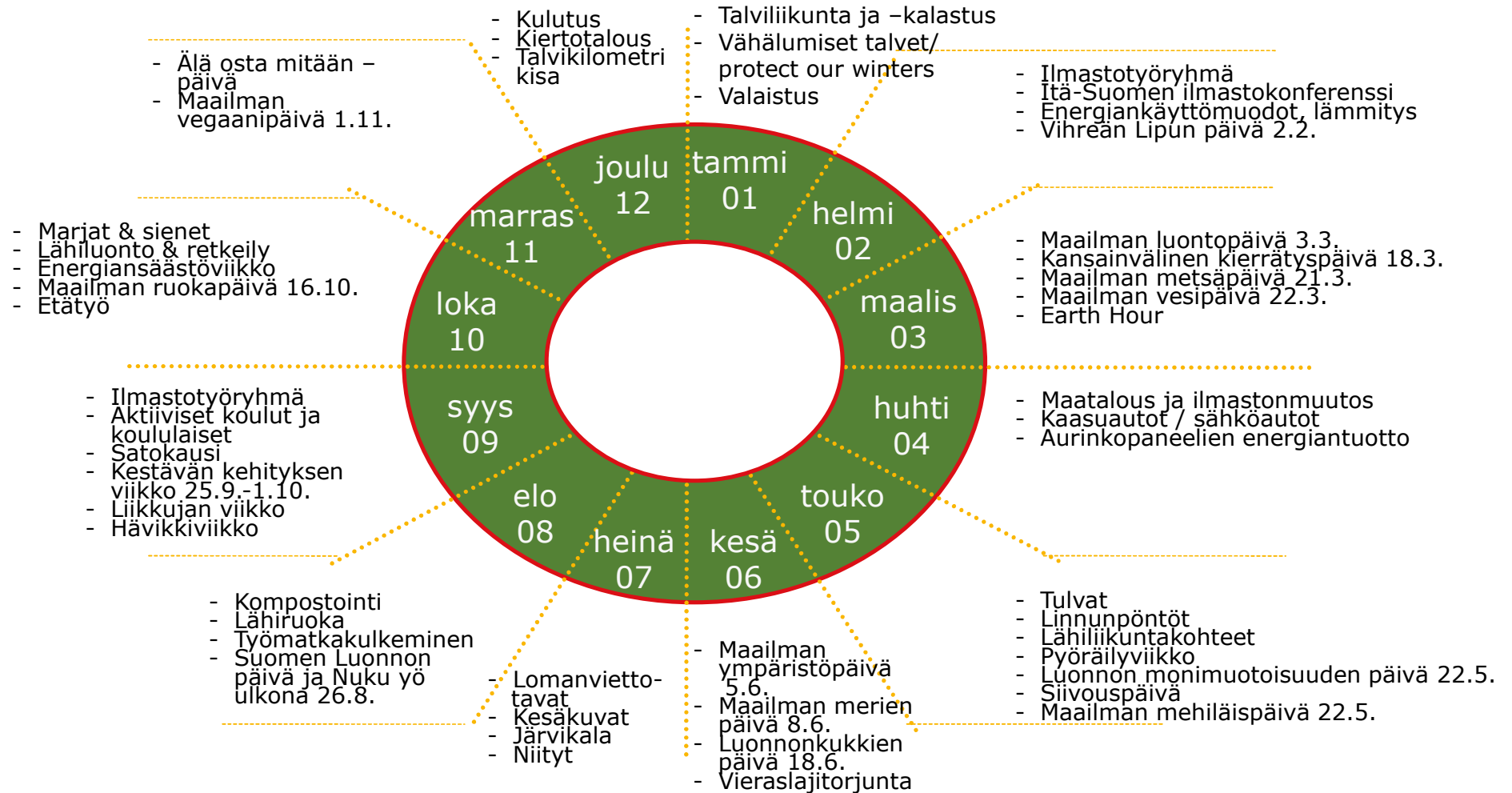
MATERIAALEJA

- [Keski-Suomen liitto - Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](#)
- [Kuntaliitto – ilmastoviestintä kunnissa](#)
- [Kuntaliitto – kuntalaisten osallisuuden edistäminen](#)
- [Hiilineutraalisuomi.fi-verkkopalvelu](#) - toimintamalleja ja ohjeistuksia asukas- ja yritysyhteistyöhön ja ilmastoviestintään
- [Kestävä kaupunki –ohjelma: Saa kuulua -julkaisu](#)
- [VALONIA - Kansalliset kampanjat](#)

IDEOITA VIESTINTÄÄN

- Videot, SYKE:n animaatiot
- Tarinat ja henkilöiden tekemät arjen ilmastoteot
- Kunnan tekemät konkreettiset ilmastoteot
- Yhteistyö paikallisten koulujen kanssa
- Kilpailut / visat yms.

Luumäen ilmastoviestinnän vuosikello – ehdotuksia sisällöistä

Luumäen ilmastotyön vuosikello - ehdotus

